ביצה

ביצה לא תאכל. בו ביום. בגמרא מפרש טעמא: **שאור בכזית.** משום דהני תלת מילי הוו מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל גבי יו"ט תנא להו גבי הדדי. ובגמרא[א] מפרש טעמייהו: **בכבוסבת.** תמרה: **יחפור בדקר.** פיל"א בלע"ז: **ומודיס שאם שחט בו.** כדמפרש טעמא בגמ'[ב] כשיש לו דקר נעוץ מבעוד יום: **שאפר כירה מוכן הוא.** בגמרא[ג] בעי מאי קאמר: **גמ' העומדת לאכילה.** שאינה מוקצת: **אוכלא דאפרת.** אוכל שנפרד. וחבירו[ד] במנחות חבורי אוכלין כמאן דמפרתי דמו וכן בשחיטת חולין (דף עג.): **ליס להו מוקצה.** דדלמא כר' שמעון סבירא להו דאמר בפרק [כירה] (שבת דף מד.) מותר השמן שבנר ושבקערה אסור[ה] (דברי רבי יהודה) ור"ש מתיר: **קא סלקא דעתין.** להכי פרכינן מאי טעמייהו דבית שמאי דקא סלקא דעתין דאפי' לר' שמעון דשרי במוקצה בנולד אסיר דאילו במוקצה סבירא ליה לא מקלי אינש מדעתיה מידי דחזי ליה לאכל נולד לא הוה ידע דנהוי דעתיה עליה: **ומי אמר רב נחמן הכי.** דבית הלל כר' יהודה: **מגביהין.** בשבת מעל השלחן עצמות שאינן ראוין לאכילה וקליפי תגוזים ולא חיישינן למוקצה: **ובית הלל אומרים.** אין מטלטלין אותן בידים שמוקצה הן: **אלא מסלק הטבלא.** שיש תורת כלי עליה ומנערה: **ואמר רב נחמן אנו אין לנו.** בשיטת משנה זו לפי שמוחלפת שיטתה אלא כך שמעתי מרבותינו דבית שמאי כר' יהודה ומתמרי ובית הלל כרבי שמעון: **מחסכין דלועין.** תלושין לפני הבהמה ולא אמרינן טרחא דלאו אורח הוא: **ואם הגביהה לפני הכלבים.** ואע"פ שנתגבלה בשבת דבין השמשות לא היתה עומדת לאכילת כלבים אפילו הכי שרי דלית לן מוקצה בשבת. הלכך מגביהין מעל השלחן דמיירי בשבת מוקים לבית הלל דיומרו כר' שמעון כי היכי דלא תקשי הלכתא דקיימא לן הלכה כמתם משנה[ו] וקיימא [לן] הלכה כבית הלל[ז]: **אבל גבי יום טוב.** דמשכחן דסתם רבי כרבי יהודה:

דתנן

ביצה שנולדה ב"ט בש"א תאכל ובה"א לא תאכל. וא"ת אמאי לא תנא אוסרין ומתירין[א] וכי תימא אוסרין משמע שאסור לעולם זה אינו דאמרינן לקמן (דף ו.) אפרוח שנולד בי"ט אסור והיינו ביומו ועוד דאמרינן (לקמן ל:) מותר שמן שבנר רבי יהודה אוסר והיינו דוקא באותו יום ויש לומר דאי הוה תני אוסרין ומתירין הייתי אומר שמה שמתירין הביצה היינו לטלטל אבל באכילה אסורה והכי אמרינן (לקמן דף כד.) גבי נכרי אחד שהביא דגים לפני רבן גמליאל ואמר מותרים הם אלא שאין רצוני לקבל היתנו ומסיק מאי מותרים לטלטל אבל באכילה אסורים ואם תאמר[ב] בגית הלל דאמרי לא תאכל אבל לטלטל שרי והא קי"ל (לקמן ד.) דאף לטלטל אסור לכן פירש ר"י דנקט כי האי לישנא דסתם ביצה לאכילה קיימא עוד יש לומר דנקט לבית שמאי תאכל משום דמשמע אכילה וטלטול דאין אכילה בלא טלטול ובית הלל אסרי אף בטלטול אלא אגב דנקטי ב"ש תאכל נקטי אינהו לא תאכל:

שאור בכזית. לא שייך הכא מידי אלא מייתי כאן תלת מילי גבי יום טוב דבית הלל לחומרא וב"ש לקולא:

אוכלא דאפרת הוא. פירוש אוכל הנפרד מן האוכל הוא[ג] דהביצה שנולדה נפרדה היא מן התרנגולת ואי בעי שחיט לה[ד] ואכיל כל שבגוה: **דלמא בית שמאי לית להו מוקצה.** תימה במתני' קאמר בהליה[ה] דבית שמאי אית להו מוקצה דקתני (לקמן דף י.) לא יטול אלא אם כן נענע מבעוד יום ויש לומר דמוקצה דבעלי חייס חמיר טפי ומוקצה ביומו והתם הוא דאית ליה מוקצה כדאמרינא ר"ש דאע"ג דלית ליה מוקצה אית ליה (שבת דף מה.) גבי גרוגרת ומוקיס דאתקלאי טפי[ו]:

קא סלקא דעתין דאפי' מאן דשרי מוקצה בנולד אסיר. דלא מקלי אינש מאי דחזי ליה אבל בנולד לא הוה ידע מאתמול ותימה דהא רבי שמעון דשרי במוקצה שרי בנולד כדאמרינן בשבת (דף כט.) רבי יהודה אומר אין מסיקין בשברי כלים ור"ש מתיר אע"ג דהוי נולד[ז] וי"ל דלא

מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין. פ"ה אע"ג דאין ראוין לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה ולא נהירא דהא איכא בסיפא ושער של אפונין ושער של עדשים מפני שהן ראוין למאכל בהמה[ח] לכך נ"ל שהם ראוים למאכל בהמה כגון עצמות רכים וקליפי תפוחים[ט] ובית הלל סברי כיון דלא חזי למאכל אדם לא[י]: **ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא ומנערה.** תימה והלא היא בסיס לדבר האסור דהא לא שכח הואיל והניחם שם מדעתו[יא] ויש לומר לפירוש רבינו תם ניחא דפירש במסכת שבת[יב] דלא הוי בסיס לדבר האסור אלא כשדעתו להניחם שם כל היום אי נמי כיון דהוו שם אוכלין הוה ליה בסיס לדבר האסור ולדבר המותר ושרי כדמוכח פרק נוטל (שם דף קמב.) ועוד דאין זה מניח בכוונה דהא אינו מושם היכן יפלו: **דתנן מחתכין את הדלועין לפני הבהמה ואת כו'.** וא"ת היכי דמי אי בדלועין שהיו מחוברין בין השמשות בהא ודאי מודה ר' שמעון גזרה שמא יעלה ויתלוש וי"ל דמיירי בתלושין וסלקא דעתך דאסור דמשום דהו אוכלין לפי שהן קשין והתמוך מרכך אותם: **ואת הנבלה כו'.** אנו צריכין לפרש שנתגבלה בשבת ומכל מקום תני להו בהדי הדדי דאע"ג דבדלועין לא הוי טעמא משום מוקצה כמו בנבלה משום דבשייהם שייך לשון מחתכין:

גבי

[א] שנולדה ביום טוב בית שמאי אומרים תאכל ובית הלל אומרים [א]לא תאכל בית שמאי אומרים [ב]שאור בכזית וחמץ בכבוסבת ובית הלל אומרים [ג]זה וזה בכזית [ד]השוחט חיה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים יחפור בדקר ויכסה [ה]ובית הלל אומרים [ו]לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר מוכן מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא: **גמ'** במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה מאי טעמייהו דבית הלל אוכלא דאפרת הוא אלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים מאי טעמייהו דבית שמאי מוקצה היא ומאי קושיא דלמא בית שמאי לית להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו מאן דשרי במוקצה בנולד אסר מאי טעמייהו דבית שמאי אמר רב נחמן לעולם בתרנגולת העומדת לגדל ביצים [ז]ודאית ליה מוקצה את ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה נולד בית שמאי כר' שמעון ובית הלל כר' יהודה ומי אמר רב נחמן הכי והתנן בית שמאי אומרים [ח]מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא כולה ומנערה ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא בית שמאי כרבי יהודה ובית הלל כר"ש אמר לך רב נחמן גבי שבת [ט]דסתם לן תנא כרבי שמעון דתנן [י]המחתכין את הדלועין לפני הבהמה [יא]ואת הנבלה לפני הכלבים מוקים לה לבית הלל כרבי שמעון אבל גבי

[א] א מיי' פ"ו מהלכות י"ט הלכה יט סמג לאוין עה טוש"ע ס"ח סי' מקיג סעיף ג:
[ב] ב מיי' פ"ו מהלכות ממן ומלה הלכה ג טוש"ע ס"ח סי' תמב סעיף ז:
[ג] ג מיי' פ"ג מהלכות י"ט הל' ו סמג לאוין עה טוש"ע ס"ח סי' תלח סעיף יד:
[ד] ד מיי' פכ"ו מהלכות שבת הלכה טז סמג לאוין סה טוש"ע ס"ח סי' שח סעיף מ:
[ה] ה מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יח סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שכד סעיף ו:
[ו] ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:

רבינו חננאל

אתחיל מסכת ביצה בעזרת גדול העיצה.

ביצה שנולדה ביום טוב. בית שמאי אומרים תאכל, ובית הלל אומרים לא תאכל. **אוכלא דאיפרת [הוא].** פירוש כגון אוכל שנפרד אבר מאבר. **מוקצה.** [פירי'] כל דבר שאינו מוכן נקרא מוקצה. נולד. פירוש כל דבר שלא היה מאתמול [ו]נעשה היום נקרא נולד. אוקמה רב נחמן למתני' בתרנגולת העומדת לגדל ביצים. וב"ש כר' שמעון דלית ליה מוקצה, וב"ה כר' יהודה דאית ליה מוקצה. ואקשינן ומי אמר רב נחמן ב"ש כר' שמעון וב"ה כר' יהודה, והא איפכא שמעינן ליה דתנן בפרק נוטל אדם את בנו, ב"ה אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין ובש"א מסלק את הטבלא כו'. [נ"א: ומנערה. ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא בית שמאי כר' יהודה ובית הלל כר' שמעון] ופרקינן בתר סתמא אזלינן, בשבת דסתם לן תנא כר' שמעון דלית ליה מוקצה, וק"ל בוותיה דהילכתא כסתמא [נ"א: דהאי סתמא], אוקימנא לב"ה כוותיה, משום דקי"ל הילכתא כסתם [משנה], כי היכי דלא תקשי הילכתא אהילכתא.

גליון הש"ם

מתני' ובה"א לא ישחוט. עיין כר"ן פרק י"ט דשבת דף נח:

לעזי רש"י

פיל"א. יעה.

מוסף רש"י

שאור בכזית. לענין כל ילפא וכל ימצא (יומא עט:). הסלתן, עצמות. קסין שאינן ראוין לכלב, וקליפין. של תגוזים, דלית להו נ"ש מוקצה, ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא. שיש תורת כלי עליה, אבל לא יטלטל הקליפין בידים, כדרי יהודה (שבת קמג.). **אנו אין לנו.** אין אנו סומכין על משנתינו כמות שהיא שנויה, אלא מוחלפת שיטתה וכ"ש כר' יהודה כו' (שם). **את הדלועין.** המלוטין ומיהו סתמן לאו למאכל בהמה קיימי אלא לאדם (שם קנו:) ולא אמרינן מוקצין הן לבהמה דמאכל אדם הן (שם קנה:). **ואת הנבלה.** שהתגבלה היום וכין השמשות היתה עומדת לאדם, ואע"פ מתחכין (שם קנו:).

מוסף תוספות

א. דהוי לישנא דתלמודא. תר"פ. **ב.** ואם כן. תר"פ. **ג.** דהוי כחותך פרוסה מכבר אחת. שיטה. **ד.** [ד]דאי דעתו שיאכל כל מה שימצא בתוכה. תר"פ. **ה.** גבי יוני שובך. תר"פ. **ו.** שמסריחין בינתיים כיון שמתקלקלין כל כך אין דעתו לקחתם עד שיתקנו היטב. תוס' שבת מה. ד"ה אלא בגרוגרות. **ז.** דמעיקרא כלי והשתא שבר כלי. תר"פ. **ח.** דמעיקרא מיכסו והשתא מיגלו. שיטה. **ט.** ואוקימנא לה בגמרא כר"ש, אלמא הא לאו הכי לכו"ע אסור ואפי' לר"ש, דלית ליה תורת כלי. רשב"א שבת קמג, ד"ה אם לתנן. **י.** ולכך שרו ב"ש לטלטלם. תר"פ. **יא.** נעשה השלחן בסיס להם ואסור אפילו טלטול מן הצד. שיטה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון. [1] ותימה והא הוי סתם ואח"כ מחלוקת דהא פליג ר' יהודה בסתם דתניתין ואמר אם לא נתנבלה בערב שבת אסור ואין הלכה כסתם דכי האי גונא תניא סתם ואח"כ מחלוקת בפרק יש נוחלין (נ"ב דף קכב: ושם) גבי מלתיה דרבי יוחנן בן ברוקה דפריך סתם ואחר כך מחלוקת היא וי"ל דהתם סמיך אועוד מאי אלא דפריך בתר הכי וכן פירש שם בקונטרס אבל לעולם מהני הסתם להיות רבים [א] והוי רבים רבי שמעון והוי יחיד רבי יהודה [ב] והלכתא כרבים כת"ק דהיינו רבי שמעון וא"ת גבי שבת נמי סתם לן כרבי יהודה כי האי דתנן (שבת דף מד.) מטלטלין גר חדש אבל לא יאן וכ' שמעון מתיר והואיל ואוסר מוקצה מחמת מיאוס כל שכן מחמת איסור דהכי אמרינן התם וי"ל דהאי סתמא עדיפא הואיל ונשנית משנה בסתם לבסוף פרק מי שהשתיר [ב] (שם דף קנו: ושם):

מוקים לב"ה כר"ש. וקשה דמאי אולמיה דהאי סתמא מהאי סתמא וי"ל דבעדיות לא תני לה מקולי ב"ש ומומרי ב"ה:

אין מבקעין עצים לא מן הקורות וכו'. לא מייתי מרישא דאין מבקעין קורות דהא מייתי בסוגיא של קורות דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס ובהא כ"ע מודו אפי' ר' שמעון אלא מייתי מסיפא דלא מן הקורה שנשתברה וא"ת והא ר' שמעון אינו מתיר אלא ביושב ומלפה (לקמן ב:) וי"ל דה"ג הואיל ונשתברה [ג] בשבת מסתמא היתה רעועה מאתמול והוי עדיף לפרוץ הכי [ד] וי"ל דהכי פריך ונפלוג בתרוייהו אלא יאריך משום כך ויאמר היא ובילתה אבל בעלמא לא שייך: **והיה ביום הששי וגו'.** פרש"י וע"כ בא לאשמועינן דאפילו הכנה בידי שמים [ה] בילה אסורה דאי משום הכנה בידי אדם כלומר שיאפו ויבשלו מבעוד יום הא בהדיא כתיב את אשר תאפו אפו אלא הזמנה בפה קאמר ואין י"ט מכין לשבת כו' ואין שבת מכין לי"ט מכ"ש דכיון דאין י"ט מכין לשבת כ"ש דאין שבת מכין לי"ט תתסר מכ"ש דשבת וי"ט לא מכינין אהדדי כ"ש דלא מכינין אחול ותיכף לגבי סעודת חול לא צריך הכנה דאין סעודת חול משונה אך מימה הואיל והכנה דאורייתא היאך אופין ומבשלין מי"ט לשבת וב"ת ע"י עירובי תבשילין וכי אתי תקנתא דרבנן ולינעקר הכנה דאורייתא ונראה לייחס דרבה גופיה אזיל לטעמיה [ו] דאית ליה הואיל ואי מקלעי אורחין חזי ליה אסתא נמי חזי ליה ואפילו לדידן ניחא דכל דבר אפוי ומבושל לא שייך ביה הכנה שאינו מחוסר רק תקון בעלמא דמעיקרא הוה חזי ליה רק גבי בילה שהוא דבר חדש שלא היתה בעולם ולא היתה ראויה כלל מעיקרא [ז] (ולאפות ולבשל תקוני מלתא בעלמא) תימה דכאן משמע שהמן לא היה יורד בי"ט כדפי' רש"י השתי הראוי להכנה וחזו בחול והא אמר [ג] ויברך ויקדש ברכו במן וקדשו במן שבשבת לא היה יורד מן אבל בי"ט היה יורד [ד] וי"ל דמדרשים חלוקין כדאיתא במדרש (מכילתא פ' בשלח) שבת לא יהיה (שמות טו) לרבות יום הכפורים לא יהיה בו לרבות י"ט שלא היה יורד בהן מן ועי"ל דאפי' היה יורד בי"ט מ"מ בי"ט אחל להיות בע"ש לא היה יורד מדכתיב קרא בו ביום השני ולא כתיב שני משמע [ה] השני המיוחד שהוא ראוי להכנה [ו] ולא בשני שהוא יו"ט [ז]: **נגזר** משום הנך דמתילדן ביומיהן. ואין זה גזרה לגזרה דמוכר לאוכלן בי"ט משמע אפילו ביום טוב ולאחר השבת [ח]: **מלתא** דלא שביחא היא. וקשה דלמא אם לא שחטה היתה נולדת היום ואם כן מאתמול גמרה לה ותאסר בלא גזרה מספק [ט] וי"ל דמאחר דלא נולדה ע"י כך לא חשיב גמר [י] ובירושלמי פליג בהא: גזרה

גבי יום טוב [ו] **דסתם לן תנא כרבי יהודה דתנן** [ז] **אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביום טוב מוקים לה לב"ה כרבי יהודה מכדי מאן סתמיה למתני' רבי מאי שנא בשבת דסתם לן כר' שמעון ומאי שנא ביו"ט דסתם לן כר' יהודה אמרי** [ח] **שבת דחמירא ולא אתי לזלזולי בה סתם לן כרבי שמעון דמיקל יום טוב דקיל ואתי לזלזולי ביה סתם לן כרבי יהודה דמחמיר במאי אוקימתא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ומשום מוקצה אי הכי אדמפלגי בביצה לפלגו בתרנגולת להודיעך כחן דב"ש דבנולד שרי ולפלוגי בתרנגולת להודיעך כחן דבית הלל דבמוקצה אסרי וכ"ת** [ט] **כח דהתירא עדיף ונפלוג בתרוייהו תרנגולת העומדת לגדל ביצים היא וביצתה ב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל אלא אמר רבה לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה** [י] **וביום טוב שחל להיות אחר השבת עסקינן ומשום הכנה וקסבר רבה כל ביצה דמתילדא האידנא מאתמול גמרה לה** [יא] **ורבה לטעמיה דאמר רבה מאי דכתיב** [יב] **והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו חול מכין לשבת וחול מכין ליום טוב** [יג] **ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליום טוב א"ל אביי אלא מעתה יו"ט בעלמא תשתרי** [יד] **גזרה משום יו"ט אחר השבת שבת דעלמא תשתרי** [טו] **גזרה משום שבת אחר יום טוב ומי גזרינן והא תניא** [טז] **השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן ביום טוב ואם איתא ליגזר משום הנך דמתילדן ביומיהן א"ל ביצים גמורות במעי אמן מילתא דלא שביחא היא** [יז] **ומילתא דלא שביחא לא גזרו בה רבנן רב יוסף אמר גזרה** [יח] **משום פירות הנושרין א"ל אביי** [יט] **פירות הנושרין טעמא מאי**

גזרה

דתנן אין מבקעין עליה. בי"ט לא מן הקורות הסדורות זו על גב זו בקרקע ועומדות לבנין: **ולא מן הקורה שנשברה בי"ט.** ואע"פ שעומדת מעכשיו להיסק הוחיל ובין השמשות לאו דהכי קיימא כיון דאתקנאי לבנין השמשות אתקנאי לכולי יומא. אלמא אית לן מוקצה ביום טוב הלכך מוקי רב נחמן למתני' דאיירי ביום טוב ובית הלל כר' יהודה ובעומדת לגדל ביצים ומשום מוקצה: **מאן דסבר לן כמתני' ר'.** הוא סדר המשנה וכשראה דברי חכם ושרו בעייני שנאן סתם ולא הזכיר שם אומרו עליהן כדי שלא יהו שנויין מפי יחיד ונראין כאילו שנאו מפי המרובים ויעשו כמותן: **ולא אתי לזלזולי בה.** אי מקילין בה חדא קולא לא אתי לאקולי בה טפי: **דהתירא עדיף ליה.** טוב לו להשמיענו כח דבדי המתיר שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר אבל כח האוסרין אינה ראיה שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר: **ומשום הכנה.** (א) דאסרי לה ב"ה כדמפרש ואזיל: **דכל ביצה דמתילדא האידנא מאתמול גמרה לה.** ולא על גב דבידי שמים הוא אסור דבעינן כל סעודות שבת וסעודות יום טוב שיהו מזומנות ומוכנות מבעוד יום של חול: **ורבה.** דאסר בהכנה שאינה בידים ממש: **לטעמיה דאמר רבה.** בפסחים (דף מז:) ויליף מהכא דמוקצה דאורייתא: **והכינו.** והזמינו כגון מכאן אני אוכל למחר דאי משום הכנה בידים ולומר שיאפו ויבשלו מבעוד יום בהדיא כתיב את אשר תאפו אפו (א) אלא הזמנה בפה קאמר וכתיב ביום הששי ותסתם שני חול הוא ואמאי הזמנה דאמרת לסעודת שבת שיזמינה מבעוד יום ובחול: **ואין יום טוב מכין לשבת.** ויום טוב נמי קרוי שבת ובעינן סעודתו הזמנה והזמנתה בחול. אבל סעודת חול לא תשיבא ולא שייכא בה הזמנה הלכך באחד בשבת בעלמא אית לן למיסר בילה שנולדה ביה משום דאתכן בידי שמים דסעודת חול לא אנרכה דאמרת זמון מבעוד יום דלא שייך בה מוקצה: **יום טוב בעלמא.** שאינו אחר שבת: **שבת דעלמא.** שאינו אחר יום טוב: **משרי.** לגמוע בילה היה שנולדה בו: **ומי גזרינן.** ומי אחמור רבנן בבילה למגזר התירא משום איסורא: [**והתניא וכו'**]. וא"ת הויא לה גזרה לגזרה דהנך דמתילדן ביומיהם נמי אינן אסורות אלא משום גזרה דיום טוב אחר השבת תריץ הא מני לאוקומי ביום טוב אחר השבת דהשתא איכא למיגזר אתו הנך דמתילדן ביומיהם ואשמועינן הך מתני' דאפי' בי"ט אחר השבת מותרות הואיל ואינם נולדות ומשום הנך דמתילדן ליכא למגזר דמילתא דלא שכיחא הוא בשם רבינו. והא דאמרינן בכולי הש"ס (ב) שאין גוחרין גזרה לגזרה מהאי קרא נפקא ומאמרתם את משמרתי (ג) עשו משמרת כלומר גזרה למשמרתי לתורתי ולא משמרת למשמרת אלא יעשו גזרה לגזרה: **ואין י"ט מכין לחברו** לא גרסינן במלתיה דרבה דהא קרא קא דריש ושני ימים רצופים בתורה לא אשכחן במסקיפא עבדינן להו: **רב יוסף אמר.** טעמא דבילה בתרנגולת העומדת לאכילה וכדאוקימנא ובית הלל דאסרי משום פירות הנושרין מן האילן בשבת. ונקא סלקא דעתך השתא גזרה היא משום פירות הנושרין דלא נכליהו דהא נמי לפירות הנושרין מן האילן דמיא שאף זו פרי הנושר: ויתלוש

ז א מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאוין עב טוש"ע ח"מ סי' תקא סעיף ח:
ח ב מיי' פ"א שם הל' ח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תלה סעיף ד:
ט ג ד מיי' שם הל' יט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תקג סעיף ח וסי' תקיג סעיף ה וסי' תקכ סעיף ח:
י ה מיי' שם טוש"ע ח"מ סי' תקג סעיף ח:
יא ו מיי' שם טוש"ע ח"מ סי' שכב סעיף ח ב:
יב ז מיי' פכ"ח מהלכות שבת הל' ז סמג לאוין סה טוש"ע שם סעיף ג:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר יְלַקְּטוּ יוֹם יוֹם:
שמות טז ה

רבינו חננאל

ואקשינן נמי אהא, [ו]מאי טעמא דרבי שסתם המשנה, דסתם לן ביו"ט חילוף מה שסתם לנו בשבת. ופרקינן יו"ט קיל להו לבני אדם, דהא אופין ומבשלין בו ועושין בו כל צרכי אוכל נפש [נ"א: דהא אופין ומבשלין וכל צורך אוכל נפש עושין ביום טוב], ואי שרית להו מוקצה אתו לזלזולי ביה, לפיכך החמיר וסתם לן לחומרא, אבל שבת דחמיר להו, אע"ג דשרית להו מוקצה, כגון חתיכת דילועין לפני בהמה, וכגון נבלה לפני הכלבים וכיוצא בהן, לא אתו לזלזולי בה, ומשום הכי לא (איתמר) [אחמר] בה אלא שנאה בהלכה המסורה בידם. ואקשינן על רב נחמן, במאי אוקימתא למתני' בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ומשום מוקצה, אדמפלגי בביצה, נפלגי בתרנגולת גופה, דהיא עצמה מוקצה היא, שלא היתה מוכנת מאתמול לאכילה אלא לגדל ביצים. **אלא אמר רבה לעולם בתרנגולת העומדת לאכילה,** והכא ביו"ט שחל [להיות] אחר השבת עסקינן, ומשום הכנה. וקסבר כל ביצה דמתילדה האידנא מאתמול גמרה לה, ורבה לטעמיה דאמר קרא והכינו את אשר יביאו, [נ"א: דאמר רבה והיה ביום הששי והכינו] חול מכין לשבת, וחול מכין ליו"ט, ואין שבת מכינה ליו"ט ולא יו"ט מכין לשבת. אי הכי יו"ט לחודיה תשתרי, גזירה כו'. ופשוטה היא. **רב יוסף אמר** גזירה ביצה שנולדה ביו"ט משום פירות שנשרו מן האילן ביום טוב, כי אם נתיר הביצה שנולדה ביום טוב יאמר הרואה כשם שהביצה שנישרה מן התרנגולת מותרת, כך פירות שנשרו מן האילן מותרין. א"ל אביי ופירות שנשרו מן האילן משום מאי אסורין,

---

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומשום הכנה הוא דאמרי: (ב) תוס' ד"ה והיה וכו' בידי שמים דהיינו ביצה:

גליון הש"ס

גמ' וב"י לאחר שבת עבקינן. היינו דמשום גזירה אטו י"ט אחר שבת. רשב"ם בשבת דף קמט ע"ב ד"ה הכא במלאה של מתכת: תוס' ד"ה גבי שבת וכו' והלכתא ברבים. עיין יבמות דף מב ע"ב תוס' ד"ה סתם דף דף (מז) [מד] ע"ב תוס' ד"ה ולמא:

מוסף רש"י

אין מבקעין עצים מן הקורות. סולם של הקורות סמוכות וסדורות לבנין, ולא מן הקורה. היינו שנשברה היום ומהשתא לאסקה קיימא ולפ"ז אסור כולא וכן דשמשות לא אתכן לאכי (שבת קנז.).

מוסף תוספות

א. כיון שנשנית סתם בלשון רבים. רשב"ם יבמות מב. ד"ה סתם. ב. דהיא בתרא דמשמע דהיא עיקר. רשב"ם ועי' מהרש"ם. ג. במדרש אחר. תר"ם. ד. (ז)[ד]אי ביו"ט לא ירד במאי ברכו משאר י"ט. תר"ם. ה. בהשב"ם אותם: דממעט, דכל ה' הידיעה ממעטת.
ו. דהיינו של חול שכן הוא רוב הימים. תוס' הרא"ש ע"ירובין לח: ד"ה ואין ור"ן. ז. דליכא אלא חדא גזירה אטו ביצה דמתילדא היום. רא"ש. דאי בי"ט דלאחר השבת אסור לא היה סתים לן לישנאה להיתירא, דהא איכא יו"ט דלאחר השבת דאסור. רשב"ם. ח. [ד]הוה ליה ספיקא דאורייתא ולחומרא. ר"ן. ט. של אמש הכנה גמורה לפי שלא נגמרה לגדל אפרוחים אלא בלידה, ואף לאכילה נמי אינה חשובה לגמרי כי אם בלידה. רשב"ם.
י) [עיין לקמן לח: בתוס' ד"ה ונפתח], כ) שבת קנו. לקמן לח., ג) [לקמן לה:], ד) [ברכות ס. וש"נ], ה) עירובין לח: [וש"ם בתוס' ד"ה אמר רבה], ו) לקמן ו: [תוספת פ"א], ז) [עירובין סג: וש"נ], ח) [שם לט:], ט) [שמות מז], י) [לקמן נ.], כ) [ויקרא יח], ל) [עיין בתוס' יבמות מב: ד"ה סתם], מ) [ל"ל ביו"ט], נ) [עי' בתוס' עירובין עב: ד"ה כח דהתירא], ס) [פסחים מו:], ע) [לשון מיוחד], פ) [ועי' תוספות עירובין לח: ד"ה ואין ופסחים קנו. ד"ה מה].

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ויפלוש. דהוה איסורא דאוריתא דהיינו קולר שהוא אב מלאכה[1]: **חדא גזרה היא.** לא שתהא זו גזרה דלא ליתי לידי פירות הנושרין אלא כשנמנו וגזרו על פירות הנושרין אף ביצה היתה במשמע ואע"ג דלית בה משום תלישה מיהו מכלל גזרת חכמים היתה שאף היא פרי הנושר: **משום משקין שזבו.** דקי"ל אסורין לבו ביום כדתנן ואם יצאו מעצמן אסורין (שבת דף קמג:) ובילה נמי דמיא להו שזבה וילאת ממקום שהיתה בלועה: **שמא יסחוט.** וסחיטת פירות תולדה דדש היא שמפיקין מתוך זג שלהן כמפרק תבואה מקש שלה: **חדא גזרה היא.** כדפרישית כשגזרו על משקין שזבו אף ביצה היתה במשמע: **דלמא.** רבה לתוקי מתני' משום הכנה ורב יוסף ורבי יצחק לתוקמוה משום גזרה: **לרב נחמן נמי אמרי.** משום מוקלה: **כי קושיין.** כדפרכינן לעיל[2] ליפלגו בתרוייהו: **ומשקין נמי אוכלא.** הלכך כשגזרו על משקין שזבו לא היתה ביצה במשמע שהרי אינה משקה אבל בכלל פירות הנושרין היתה: **בלועה.** בתוך התרנגולת וזבה לתוך: **ומשקין בלועין.** בתרנגולת וזבין לתוך: **לאפוקי פירות דמגלו וקיימו.** הלכך נשירת הביצה נמי בכלל נשירת הפירות: **ואם יצאו מעצמן אסורין.** בו ביום גזרה שמא יסחוטו: **אם לאוכלין.** הן מכונסין הפירות הללו היוצא מהן מותר בו ביום דכיון דלא ניחא ליה בהני משקין ליכא למגזר שמא יסחוטו: **אלמא.** מדקאמר אם לאוכלין היוצא מהן מותר כל לאוכלין אמרינן בדבר היוצא מהן אוכלא דאפרת הוא ואינו בכלל גזרת משקין שזבו: **ועוד אמר ר' יהודה.** לעיל מייתי תנן במסכת ערובין דאם השנה שהיה ירא שמא תתעבר ויהיו שני ימים טובים מערב לדש שני ערובין כו' דקסבר שתי קדושות הן אחד חול ואחד יום טוב ולא ידעינן הי חול והי יום טוב: **מתנה אדם על הכלכלה.** להא מלתא[3] הוי שתי קדושות. היתה לו כלכלה של פירות טבל ושכח ולא עישר מערב יום טוב ותנן[4] אין מגביהין תרומות ומעשרות ביו"ט מעשר ביו"ט בתנאי ואומר אם היום חול ולמחר קדש יהיו אלו תרומה ומעשרות על אלו ואם היום קדש אין בדברי כלום ונותן בהן סימן ולמחרת חוזר ואומר כן אם היום חול ואתמול קדש יהיו אלו תרומה על השאר ואם היום קדש ואתמול חול הרי נעשה תרומה מאתמול וממה נפשך נתקנו: **ואוכלה בשני.** אבל לא בראשון דשמא קדש הוא ואין בדבריו כלום: **וכן.** לגבי בילה הוו שתי קדושות האחד חול והאחד יו"ט והעולה בראשון מותרת בשני: **בשני אין בראשון לא.** אלמא כל מידי דזב ממקומו ביו"ט ואפילו אוכלא אסור: **ומשני רבי יוחנן מוחלפת השיטה מרמי.** רבי יוחנן משקין שזבו ובילה אהדדי: **שמע מינה חד טעמא הוא.** ומאן דאסר בהא אסר בהא ודשרי בהא שרי בהא:

רבינא

מערב יו"ט מותר לעשותן ביו"ט וי"א דלכך אין לדין שמא יצוד דגים טמאים שאינם צורך[5] ולא נהירא דאם כן הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה דמותרת על כן פירש רבינו נתנאל מקינו"ן דבירושלמי יש אף אשר יאכל לכל נפש ומניף ליה ושמרתם את המצות אותם מלאכות שמשימור ואילך הם מותרות דהיינו מליטה ואילך אבל שאר מלאכות דמקודם לכן[6] אסורין ועוד דבירושלמי[7] יש מיעוט אחר אף שלא לקצור [וע' תוספות שבת לה. ד"ה והכולה]: **רבי יוחנן אמר מוחלפת השיטה.** פירש רש"י מוחלפת היא דאין סוחטין היפה לדרכיה אי שני דהא רבנן דפליגי עליה אמרי קדושה אחת היא ואי"כ אי אמרינן איפוך אסור אפילו ביו"ט שני ותימה דהא ר' יוחנן גופה פסיק בפרק חבית (שבת דף קמג: ושם) דהלכה כרבי יהודה[8] (דקאמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה) בשאר פירות אבל זיתים וענבים לא אלמא דלא סבירא ליה דמוחלפת השיטה וי"ל דרבי יוחנן קאמר לפי דברי אותם האומרים דלא סברי מוחלפת השיטה לדבריהם הכי הוא והכי נראה לי כמדומה ובשיטת מאיר"א תירץ דמוחלפת השיטה היא אותה דכלכלה ורבי יהודה לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו ביום הראשון דאוכלא דאפרת הוא ולדידכו דאסרינהו נולד בהיא דאין סוחטין אפילו ביום טוב השני אסור אם כן לדבריהם קאמר להו אמאי קא מחליף השיטה ליומא לדבריהם קאמר להו ולא מוחלפת השיטה כרבינא ויש לומר דזה נראה לו דוחק לומר לדבריהם קאמר להו כדלא מוקמינן מוחלפת כו' דהואיל ועדיין לא דברו חכמים כלל מתחילה קודם רבי יהודה לא שייך למימר לדבריהם ורבינא אינו חושש לזה: אבל

גזרה שמא יעלה ויתלוש[9] היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה כולה חדא גזרה היא ר' יצחק אמר גזרה[10] משום משקין שזבו אמר ליה אביי[11] משקין שזבו טעמא מאי גזרה שמא יסחוט היא גופה גזרה ואנן ניקום ונגזור גזרה לגזרה כולה חדא גזרה היא כולהו כרב נחמן לא אמרי כי קושיין כרבה נמי לא אמרי הכנה לית להו אלא רב יוסף מאי טעמא לא אמר כר' יצחק אמר לך ביצה אוכלא ופירות אוכלא לאפוקי משקין דלאו אוכלא ורבי יצחק מאי טעמא לא אמר כרב יוסף אמר לך ביצה בלועה ומשקין בלועין לאפוקי פירות דמגלו וקיימו ואף רבי יוחנן סבר גזרה משום משקין שזבו דרבי יוחנן רמי דרבי יהודה אדר' יהודה ומשני תנן[12] אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין ואם יצאו מעצמן אסורין רבי יהודה אומר אם לאוכלין היוצא מהן מותר ואם למשקין היוצא מהן אסור אלמא כל אוכלין לרבי יהודה אוכלא דאפרת הוא ורמינהו ועוד אמר רבי יהודה[13] מתנה אדם על כלכלה של פירות ביום טוב ראשון ואוכלה בשני וכן[14] ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני בשני אין בראשון לא ומשני רבי יוחנן[15] מוחלפת השיטה ומדקא מרמי להו אהדדי שמע מינה חד טעמא הוא

רבינא

גזרה שמא יעלה ויתלוש. ותימה ל"ל הא' טעמא דלקמן (דף כד:) גבי נכרי שהביא דורון אם יש במינו במחובר אסור פי' רש"י דכיון דאתקלא לבין השמשות אתקלא לכולי יומא וכן משמע דטעמא משום מוקלה מדמייתי לה גבי פקק מוכן והשתא תרי טעמי למה לי וי"ל דטעמא דהכא אתיא אליבא דר' שמעון דלית ליה מוקלה ולקמן אתיא אליבא דרבי יהודה ותימה דהא פירש רש"י גופיה לקמן נכרי שהביא דורון כו' אסור הואיל ולא לקטינהו מאתמול אקלינהו והוי כמוקלה דגרוגרות ומוקים דאפי' ר' שמעון מודה מ"מ אתיא נמי כר' שמעון ע"כ י"ל דמיירי הכא כגון בחלר דהוי מוכן לעורבים ומוכן לעורבים הוי מוכן לאדם לכך ליך הא' טעמא וא"ת הא אמרי' (שבת דף קכב.) מעמיד אדם בשבת בהמתו על המחובר אבל לא על המוקלה פירוש עשבים שנתלשו היום ואמאי הא הוי מוכן לבהמה דאי בעי אכלה מנפשה וי"ל דמיירי בתרי עבדי דנהרא עוד יש לומר דלא שייך מוכן לעורבים רק בפירות האילן שרגילין להשיר מעצמן והוא מצפה לך אבל תימה אם כן כיון דאמר הא' טעמא למה לי טעמא דלקמן ויש לומר דלקמן מיירי בדבר דבעי מרא וחציגא כגון לפת וגון דלא שייך שמא יעלה ויתלוש דאדכורי מדכר הואיל ואין יכול בקל לתולשו ורמיה לדבר הא דתנן במסכת שבת (דף קכב. ושם) נכרי שהדליק הנר בשביל ישראל אסור להשתמש לאורו אבל בשביל הנכרי מותר ואמאי לא חיישינן שמא ידליקו ישראל עצמו אלא אדכורי מדכר ומטעם זה אכל שגלאו נכרי מעצמו בשבת דאמאי ניתוש הרי לא גלאו בשבילו וכי תימא שמא יעלה הוא עצמו הואיל ואיכא טרחא בדבר אדכורי מדכר ואי משום מוקלה חזי לכום ולא נהירא דאמרינן במסכת שבת (ג"ז שם) בהדליק אם הביא נכרי מים אסור שמא ירבה בשבילו ואין לחלק ולומר דדוקא גבי מים שייך שמא ירבה בשבילו אבל כאן הנכרי גלאו כבר ולא שייך הא' טעמא דהא איכא בתוספתא (דשבת פי"ב) בהדליק במכילו אסור מפני שמרגילו לשבת הבאה ועוד י"ל דדוקא בפירות וענבים שייך שמא יעלה ויתלוש ושמא יסחוטו לפי שאדם מתאוה להם ובעודו בכפו יבלענו אך תימה מאי שמא יעלה ויתלוש הא אפי' לכתחילה מותר לתלוש דהא אוכל נפש מותר וגם קשה לקמן (דף נג: ושם) תנן אין לדין דגים מן הביצרין ביו"ט ואמאי הא אוכל נפש הוא ואין לומר דכל דבר שיכול לעשותו מערב יו"ט אסור לעשותו ביו"ט עלמו כי לא אתעביד ליה מערב יו"ט דהא אמרי' (לקמן כח:) הוא ולא מכשיריו פירוש אוכל נפש ולא מכשיריו כגון לתקן שפוד רבי יהודה אומר לכם לכל צרכיכם והוא לבדו אינטריך לאסור מכשירין שאפשר לתקנן מערב יום טוב אלמא דוקא במכשירין יש חילוק בין אפשר לעשותן מערב יו"ט בין אי אפשר אבל באוכל נפש כ"ע מודו דאפילו אפשר לעשותן

[1] [שבת יא: כפ. עירובין ד: לט. יומא יא. מד: סוכה ו: יבמות כפ. קט. ע"ז כפ. חולין פה: קד. נדה סז:]. [2] [עירובין לט:]. [3] שבת קמג: חולין יד.; [4] עירובין לט., [5] [ברכות יז: מט: עירובין לט. פסחים מט: כה. לקמן ט: יזה.]. [6] [שבת עג.]. [7] [דף כ:]. [8] [לקמן לו:]. [9] יש גורסים הכא וי"ל דדוקא בפירות ועגבים שייך שמא יעלה ויתלוש ושמא יסחוטו לפי שאדם מתאוה להן ונעודו בכפו יבלענו ולקמן מייתי. מהכש"ל. [10] [לקמן על מתני' הבורר קטניות]. [11] רש"ל מוקם זה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתנה וכו' להא מלתא נמי הוו שתי: (ב) תוס' ד"ה גזירה וכו' ר' אליעזר ממץ דג מלית שצלאתו שפחתו בשבילה בשבת:

מוסף רש"י

אין סוחטין את הפירות. דהוה ליה מפרק דהוא תולדה דדישה (שבת קמג:) דהוה ליה מפרק דבר ממשהו הגדל בתוכו והיא תולדה דדש (שם יח.) או: סחיטה אב מלאכה היא (חולין יד:). **ואם יצאו** מעצמן אסורין. גזירה שמא יסחוט לכתחילה (שבת קמג:). **אם לאוכלין.** אם היו עומדין לאכילה ולא לסחוט (חולין יד:). **היוצא** מהן מותר. דכיון דלא ניחא ליה ליכא למיגזר אי שרית להו בשתיה היום אתי לסחוטי, דהא לאו להכי קיימא (שם). **ואם** למשקין. מכונסין, **היוצא מהן אסור.** דניחא ליה במאי דנפקא מייניהו ומקיימה מתאבתו ואיכא למיגזר שמא יסחוטו (שבת קמג:) הואיל ומקיימה מתאבתו אי שרית להו כשזבו איכא למגזר בהו שמא יסחוטו דהא להכי קיימא, שמע מינה מיהא דמשום טולד לא אסר להו ר' יהודה (חולין יד:). **מתנה אדם על כלכלה.** של טבל ביו"ט ראשון של י"ט ואומר אם היום חול תהא זו תרומה על אלו ואם היום קדש אין בדברי כלום, דאין מגביהין תרומה ביו"ט, דשנו דרבנן היא, ולמחר אומר אם אתמול חול קדש והיום חול תהא זו שאמרתי תרומה על אלו, ואם היום קדש ואתמול חול כבר היא תרומה מאתמול ואוכל כלכלה המתוקנת ומשייר התרומה (עורבין לפ.). **מוחלפת השיטה.** התנא שקילקל טעה בחתם מהן והחליף שיטתו (פסחים נח.).

מוסף תוספות

א. [וכן] יש לחוש פן יתלוש מן העליון או גם מן הפרי יותר מכדי צרכו. תרי"פ. ב. כגון קצירה ותלישה וטחינה סחיטה והרקדה אסורות, וכן צידת חיה ועופות דדמי לקצירה. תרי"פ.

יג א ב מיי' פכ"ז מהלכות שבת הלכה יא ופו טוש"ע ס"ח סי' שכ סעיף ג:

יד ג מיי' פ"ז מהלכות יו"ט הלכה כד סמג לאוין סה טור וש"ע ס"ח סי' תקיג סעיף ה:

גליון הש"ס

גמ' מוחלפת השיטה. לקמן דף ט ע"ב דף י ע"א ברכות דף ח ע"ב פסחים דף מט: ודף נה ע"א עירובין דף לט ע"א ופרש"י שם:

רבינו חננאל

גזירה שמא יעלה [נ"א: גזירה משום שלא יאכל אדם באילן ביום טוב] ויתלוש מן הפירות, היא גופה גזירה [כלומר פירות שנשרו גופן גזירה שמא יעלה ויתלוש] ואנן ניקום ונגזור ביצה שנולדה ביום טוב משום פירות שנשרו שהן גופן אין בהן איסור אלא משום גזרה אסרום, נגזור גזרה לגזרה כו'. ר' יצחק אמר גזירה ביצה שנולדה ביו"ט משום משקין שזבו, כגון ענבים שזב מהן יין ביו"ט, הרואה שהיתרנו לו ביצה יבא להתיר משקין שזבו. ואמרינן משקין שזבו עצמן אין אסורין אלא גזרה גזרנו עליהן שלא יבא לסוחטן כו'. כולהו (כרבה) [רבה] ורב יוסף ורבי יצחק לא אמרי כרב נחמן, דאמר משום מוקצה, דעלתה בקושיא, דאמרי ליה ונפלגו בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא וביצתה בש"א תאכל כו', ולא מצא פירוק לדבריו, ומש"ה לא אמרינן כוותיה. כרבה נמי לא אמרינן הכנה לית להו. אלא רב יוסף כו'. ואף ר' יוחנן סבר ביצה שנולדה ביו"ט גזרה משום משקין שזבו ביו"ט, מדחזינן ליה דרמי דרבי יהודה אדרבי יהודה. (הכי תנן) [דתנן] אין סוחטין פירות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמן אסורין, רבי יהודה אומר המשקין הללו שיצאו מן הפירות מעצמן, אם לאוכלין עומדים הפירות הללו היוצא מותר, מ"ט זה המשקה שיצא חשוב הוא כמו שנפרד מקצת מן האוכל הזה, והכל בין הנפרד בין הנשאר כמו אוכל הוא ומותר. ואמר איני, והאמר ר' יהודה בפרק בכל מערבין, מתנה אדם על הכלכלה של פירות ביו"ט ראשון ואוכלה ביו"ט שני, וכן ביצה שנולדה ביו"ט ראשון תאכל בשני, ולא הודו לו חכמים. בשני אין בראשון לא, מכלל שהמשקין שזבו כביצה שנולדה הן. וא"ר יוחנן מוחלפת השיטה, כלומר אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין, ואם יצאו מעצמן אסורין דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים כו'. מדקא רמי

הביצה לפירות שמע מינה חדא טעמא היא. ומפורש בעירובין כיצד מתנה, היו לפניו ב' כלכלות של טבל אומר אם היום חול תהא זו תרומה על זו, ואם היום קודש אין בדברי כלום, ולמחר אומר אם היום חול תהא כלכלה שאמרתי אתמול תרומה על זו, ואם היום קודש תקנתיה מאתמול, ואוכלה ביו"ט שני מכל מקום.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות